

Od mlýna k supermarketu

01.09.2020

Z legendární Bezovky v Prokopově ulici zůstal dnes už jen název supermarketu a příběh, který stojí za to si připomenout.

Dávno v minulosti na území osady Olšany, rozkládající se kolem současného Olšanského náměstí, proudil potok Bezovka. Pramenil kdesi pod Židovskými pecemi a tekl přibližně ve stopě současné Olšanské ulice. Bylo to údolí mezi Vrchem sv. Kříže, kterému nesprávně říkáme Parukářka, a svahem od jihu, tedy dnešními Olšanskými hřbitovy. Údolí mělo malý spád, a bylo tedy protékajícím potokem hodně zamokřené a porostlé olšemi, jimž se daří právě v mokru. Odtud název obce na potoce stojící — Olšany, původně snad Olšiny.

V místech naproti kostelu sv. Rocha, pod dnešní nafukovací tenisovou halou před školou Chelčického, vtékal potok do kdysi velkého rybníku Olšaňáku. Rybník si tam mnohý ze starší generace pamatuje. Chodívali jsme tam na „dafnie“ akvarijním rybičkám a v zimě bruslit. Ten rybník, který si pamatujeme, už ale byl jen zbytek původní velké vodní plochy. Už v době vedle stojícího tzv. Libeňského dvora byl dávno z větší části zavezený a mnohem menší. Posléze z něj zbyla jen akumulací nádrž pražské kanalizace.

Když totiž přišel velký déšť a velké množství vody z plochy Olšanských hřbitovů městská kanalizace nepobrala, rybník vodu naakumuloval. Z této doby ještě může zvědavý návštěvník Olšanských hřbitovů u severní zdi hřbitova najít vyústění do stoky, která sváděla velkou vodu ze hřbitovů pod Olšanskou ulicí do zmíněného rybníka. Olšanský potok z rybníka pokračoval pár desítek metrů do malého rybníčku u hospody U Zeleného stromu, ve kterém majitel uchovával ryby pro restauraci. Z něj pak potok pokračoval směrem k dnešnímu hotelu Olšanka, kde se stácel doprava dolů a vtékal do velkého mlýnského rybníka, kterému se říkalo Bezovský a mlýnu na něm usedlost Bezovka. Proč Bezovka a Bezovský rybník? Mnozí tvrdí, že jméno pochází od množství keřů kolem. Podle německého názvu Fliedermühle, který uvádějí některé dokumenty, bychom měli mluvit spíše o šeříku — v překladu to je šeřík a mlýn. Ale pokud jde o kamenitou lokalitu pod kopcem, spíše se jednalo o skutečný bez, tedy černý bez, který roste právě v takovém terénu divoce a používá se nejen v kuchyni, ale také jako léčivka. Jméno rybníka se tedy jeví logické vzhledem k jeho okolí, ať už budeme obhajovat ten či onen keř. Název na dokumentech podporuje šeřík, ponechme mu název Bezovský a neřešme to. I já, když jsem byl kluk, chodil jsem utrnout mamince trošku „bezu“, třebaže to byl šeřík, abych si ji udobřil, když jsem neměl čisté svědomí...

S názvem rybníka souvisí i jméno následně postavené budovy Bezovka na místě původního mlýna. Ten byl nejprve přestavěn na výletní restauraci s rybníkem, upravenou zahradou a, věřte nevěřte, i s lodičkami! Ta ale byla záhy zbořena a v roce 1875 nahrazena velkou budovou s restaurací a společenským sálem — Bezovkou. Tam se odehrávala řada plesů a jiných společenských akcí. Schůzovaly tam spolky i politické strany. Po nějaký čas měl v Bezovce pronajatou část prostor i vyhlášený stavitel varhan Štěpán Petr. Nepohodl se ale s městem Žižkov jako vlastníkem, a tak přemístil firmu na Vinohrady. Provoz budovy však s léty postupně upadal a nakonec byl v budově sklad nábytku.

Bezovka stála napříč přes Prokopovu ulici, přibližně u Rokycanovy, a jezdila kolem ní i původní, do roku 1905 koněspřežná tramvaj, když stáje koněspřežky byly v Chelčického ulici. Bezovka ale stála v cestě zamýšleným plánům města Žižkov. To mělo v úmyslu Prokopovu ulici, tehdy třídu, prodloužit a zakončit monumentálním schodištěm do nové ulice Na Bezovce. Ta měla vést napříč od Lupáčovy a stát se přístupem do městských sadů, které měly být vybudovány pod Vrchem sv. Kříže. V lokalitě byl zamýšlen i nový společenský sál a městské divadlo. Nic z toho kromě zboření Bezovky se nestalo. Ke zboření došlo až v roce 1936. Terénních úprav, zcela odlišných, se lokalita dočkala až v sedmdesátých letech, kdy byla

Prokopova ulice propojena s Olšanským náměstím prokopáním svahu kopce, a pak spolu se stavbou panelového domu v Lupáčově ulici. Jméno Bezovka pak přešlo na zmíněnou prodejnu potravin Albert.

Galerie

2 fotografie

